תקמ דִּינֵי בִּנְיָן וּסְתִירָה בְּחֹל הַמּוֹעֵד. וּבוֹ ח׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]**בִּנְיָן אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא, אָסוּר.** [ב]**וְאִם נִפְרַץ** (ב) **גֶּדֶר גִּנָּתוֹ** (אוֹ כֹּתֶל חֲצֵרוֹ שֶׁבֵּינוֹ (א) לַחֲבֵרוֹ) (מרדכי פרק קמא דמועד קטן (סי׳ תתמא) והגהות מיימוני פרק ח׳ (אות ג)) **בּוֹנֵהוּ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט,** [ג]**דְּהַיְנוּ שֶׁמַּנִּיחַ אֲבָנִים זוֹ עַל זוֹ** (ג) **וְאֵינוֹ טָח** (ג) **בְּטִיט,** (ד) [ד]**אוֹ גּוֹדֵר אוֹתוֹ בְּקָנִים וְגֹמֶא וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם.** * **וְכֵן אִם עָשָׂה** [ה]**מַעֲקֶה לְגַג,** * **בּוֹנֶה אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט. אֲבָל** [ו]**כֹּתֶל חָצֵר** (ה) **הַסָּמוּךְ לִרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁנָּפַל, בּוֹנֵהוּ** (ג) **כְּדַרְכּוֹ,** [ז]**וְאִם הָיָה נוֹטֶה לִפֹּל, סוֹתְרוֹ מִפְּנֵי** (ד) **הַסַּכָּנָה** (ו) **וּבוֹנֵהוּ** (ה) **כְּדַרְכּוֹ.** הַגָּהּ: וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ נוֹטֶה רַק לְחָצֵר אוֹ לְמָבוֹי, מֻתָּר לְסָתְרוֹ מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה וְלַחֲזֹר וְלִבְנוֹתוֹ. * וְכֵן בִּשְׁאָר דְּבָרִים דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְסַכָּנָה, בּוֹנֶה וְסוֹתְרוֹ כְּדַרְכּוֹ (בית יוסף (ד״ה ואם) בשם רבינו ירוחם (נתיב ד ח״ה) ונמוקי יוסף (נ:)): **ב** [ח]**מֻתָּר לִטֹּל** (ו) (ז) **גַּבְשׁוּשִׁית שֶׁבַּבַּיִת:** **ג** (ח) * [ט]**סְדָקִים שֶׁבַּגַּג מֻתָּר לְסָתְמָן בַּיָּד וּבָרֶגֶל,** (ט) **אֲבָל לֹא בִּכְלֵי אֻמָּנוּת:** **ד** (י) [י]**צִיר** (ז) **הַדֶּלֶת וְהַמַּפְתֵּחַ** (וְהַמַּנְעוּל) (גמרא (יא.)), (יא) *) **וְהַצִּנּוֹר וְהַקּוֹרָה** [כ]**בֵּין שֶׁהֵם שֶׁל עֵץ** (יב) **בֵּין שֶׁהֵם שֶׁל בַּרְזֶל** (יג) **שֶׁנִּשְׁבְּרוּ** [ל]**אֲפִלּוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, יָכוֹל לְתַקְּנָם בְּלֹא שִׁנּוּי, מִפְּנֵי שֶׁזֶּה הֶפְסֵד גָּדוֹל הוּא, שֶׁאִם יַנִּיחַ הַפֶּתַח פָּתוּחַ וּדְלָתוֹת שְׁבוּרוֹת,**

א מִמַּשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא דְּמוֹעֵד קָטָן ז׳ (ע״א). ב מִשְׁנָה שָׁם ז׳. ג בְּרַיְיתָא שָׁם. ד אוֹקִימְתָּא דְּרַב יוֹסֵף שָׁם. ה מִשְׁנָה שָׁם י״א (ע״א). ו אוֹקִימְתָּא דְּרַב יוֹסֵף וּבְרַיְיתָא שָׁם (ז.) וּמֵימְרָא דְּרַב חִסְדָּא שָׁם ז׳. ז בְּרַיְיתָא שָׁם וּכְגִרְסַת הָרַאֲבַ״ד וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים דְּלֹא גָּרְסִי לִרְשׁוּת הָרַבִּים. ח פִּסְקֵי תּוֹסָפוֹת פֶּרֶק קַמָּא דְּמוֹעֵד קָטָן (אות כח) וּסְמַ״ג (לא תעשה עה) וּסְמַ״ק (מצוה קצה) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. ט מִשְׁנָה שָׁם י״א (ע״א). י שָׁם בַּמִּשְׁנָה. *) (פֵּרוּשׁ הוּא חוֹר שֶׁבָּאַסְקֻפָּה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁמְּחַזֵּק בּוֹ הַדֶּלֶת). כ מִמַּשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא שָׁם. ל מֵהָא דִּתְנַן שָׁם וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד.

בְּאֵר הֵיטֵב

א (א) **לַחֲבֵרוֹ.** דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ שָׁם לְגַנָּבֵי: (ג) **בְּטִיט.** עַיֵּן טַ״ז (סק״א) שֶׁהֶעֱלָה דְּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת סֻלָּם וּלְהָטִיחַ גַּגּוֹ בְּחוֹל הַמּוֹעֵד לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד, עַיֵּן שָׁם: (ג) **כְּדַרְכּוֹ.** דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְגַנָּבֵי: (ד) **הַסַּכָּנָה.** אֲבָל בְּלָאו הָכִי אָסוּר לְסָתְרוֹ וְלִבְנוֹתוֹ אֲפִלּוּ אִיכָּא חֲשַׁשׁ גַּנָּבֵי. מָרְדְּכַי (סי׳ תתמא): (ה) **כְּדַרְכּוֹ.** דְּאִם לֹא כֵן מִימְּנַע וְלֹא סָתִיר: **ב** (ו) **גַּבְשׁוּשִׁית.** דְּאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא חֲרִישָׁה, עַיֵּן סִימָן תקל״ז סָעִיף ט׳ וּבֵית יוֹסֵף שָׁם (ד״ה וכתבו התוס׳): **ד** (ז) **הַדֶּלֶת.** וְהוּא הַדִּין לִתְקֹעַ הַמַּשְׁקוֹף בְּמַסְמְרִים

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **בִּנְיָן אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא אָסוּר.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד, דְּלֹא הֻתַּר מִשּׁוּם זֶה אֶלָּא מְלֶאכֶת הֶדְיוֹט: (ב) **גֶּדֶר גִּנָּתוֹ וְכוּ׳ שֶׁבֵּינוֹ לַחֲבֵרוֹ.** דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְגַנָּבֵי, אֶלָּא מִשּׁוּם שְׁאָר אֲנָשִׁים שֶׁיִּכָּנְסוּ שָׁם (א) וְלֵיכָּא כָּל כָּךְ פְּסִידָא, לְפִיכָךְ לֹא הֻתַּר כִּי אִם מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט: (ג) **וְאֵינוֹ טָח בְּטִיט.** דְּהַטִּיחָה בְּטִיט הוּא מַעֲשֵׂה אֻמָּן. וְדַוְקָא זֶה שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ עִם מְלֶאכֶת הַגָּדֵר, (ג) מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְהָטִיחַ הַגַּג בְּטִיט מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט הוּא, וְשָׁרֵי לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. וְכֵן עֲשִׂיַּת סֻלָּם מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט הוּא וְשָׁרֵי לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד [טַ״ז (סק״א)]. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״א) דִּלְהָטִיחַ סְדָקִים שֶׁבַּגַּג מַעֲשֵׂה אֻמָּן נִקְרָא כְּדִלְקַמָּן בִּסְעִיף ג׳, וְהָכָא מְטַיְּחוֹ רַק שֶׁיְּהֵא חָלָק (וּבִמְדִינָתֵנוּ אֵין מָצוּי זֶה), וּבַעֲשִׂיַּת סֻלָּם גַּם כֵּן (ג) אִם מְיַפֵּהוּ כְּדֶרֶךְ הָאֻמָּנִים, בְּוַדַּאי מַעֲשֵׂה אֻמָּן הוּא וְאָסוּר אַף לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד: (ד) **אוֹ גּוֹדֵר אוֹתוֹ וְכוּ׳.** מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה דְּדַוְקָא תִּקּוּן פִּרְצָה בְּעָלְמָא, הָא לִגְדֹּר כָּל הַגִּנָּה, מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט נַמִּי אָסוּר [פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ז)]: (ה) **הַסָּמוּךְ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְכוּ׳.** דְּעַל יְדֵי זֶה שֶׁהוּא סָמוּךְ לִרְשׁוּת הָרַבִּים אִיכָּא פְּסִידָא יְתֵירָא דְּעָיֵיל שָׁם גַּנָּבֵי, וְדָבָר הָאָבֵד הוּא וְלֹא בָּעֵי שִׁנּוּי. וְהוּא הַדִּין בְּכֹתֶל לְחָצֵר שֶׁבֵּינוֹ לַחֲבֵרוֹ שֶׁנָּפַל, (ד) אִם יֵשׁ שָׁם אֲנָשִׁים שֶׁחֲשׁוּדִים עַל הַגְּנֵבָה אוֹ אִם דָּרִים (ה) שָׁם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, מֻתָּר לִבְנוֹתוֹ כְּדַרְכּוֹ. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) דְּלֹא הִתִּירוּ אֶלָּא דָּבָר אֶחָד, דְּהַיְנוּ לִבְנוֹתוֹ אִם הוּא כְּבָר סָתוּר, (ו) אֲבָל לְסָתְרוֹ (אִם הוּא רָעוּעַ) וְלִבְנוֹתוֹ מֵחָדָשׁ, לֹא הִתִּירוּ אִם לֹא מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה וּכְדִלְקַמֵּיהּ (ס״ק ו). וְכָתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ג) דְּאֶפְשָׁר שֶׁאִם הוּא רָעוּעַ כָּל כָּךְ שֶׁיֵּשׁ חֲשָׁשׁ בָּרוּר, וְכָל שֶׁכֵּן הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ חֲשָׁשׁ שֶׁיָּבוֹאוּ הַגַּנָּבִים גַּם לִידֵי עִסְקֵי נְפָשׁוֹת, שָׁרֵי לִסְתֹּר וְלִבְנוֹת, (ז) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד: (ו) **וּבוֹנֵהוּ כְּדַרְכּוֹ.** דְּאִם לֹא נַתִּיר לוֹ לִבְנוֹת, (ח) יִמָּנַע וְלֹא יִסְתֹּר [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד)]: **ב** (ז) **גַּבְשׁוּשִׁית שֶׁבַּבַּיִת.** שֶׁלֹּא יִתָּקֵל בָּם. וּמֻתָּר לִטֹּל אֲפִלּוּ כְּדַרְכּוֹ, דְּאַף עַל גַּב דִּמְלָאכָה גְּמוּרָה הִיא [וּבְשַׁבָּת חַיָּב עַל זֶה מִשּׁוּם בּוֹנֶה] וְאֵינוֹ דָּבָר הָאָבֵד, וּלְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד בְּעָלְמָא אֵינוֹ שָׁרֵי כִּי אִם בְּשִׁנּוּי, אֲפִלּוּ הָכִי מַתִּירִינַן אֲפִלּוּ כְּדַרְכּוֹ מִשּׁוּם דִּנְטִילַת גַּבְשׁוּשִׁית לֵית בָּהּ טֹרַח [בֵּית יוֹסֵף (ד״ה מותר ליטול)]: **ג** (ח) **סְדָקִין שֶׁבַּגַּג.** שֶׁהַמַּיִם יוֹרְדִים דֶּרֶךְ שָׁם [טוּר], יָכוֹל לְסָתְמָן בַּיָּד וּבָרֶגֶל, דְּהַיְנוּ שֶׁבּוֹעֵט בַּיָּד וּבָרֶגֶל לִסְתֹּם הַסְּדָקִין. וַאֲפִלּוּ הוּא עוֹשֶׂה יָפֶה יָפֶה כְּעֵין שֶׁעוֹשִׂין בִּכְלֵי אֻמָּנוּת גַּם כֵּן שָׁרֵי, דְּכָל זֶה נִקְרָא מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט [שָׁם בְּמִשְׁנָה (יא.)]: (ט) **אֲבָל לֹא בִּכְלֵי אֻמָּנוּת.** דְּהוּא מְלָאכָה גְּמוּרָה וְיֵשׁ בָּהּ טֹרַח, וְאָסוּר אֲפִלּוּ לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. וְדַע דְּכָל דָּבָר שֶׁמַּתִּירִין לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד בְּמַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט, הוּא דַּוְקָא שֶׁלֹּא יְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד [שָׁם]: **ד** (י) **צִיר הַדֶּלֶת.** כְּמוֹ ׳הַדֶּלֶת תִּסֹּב עַל צִירָהּ׳ (משלי כו יד), (ט) רֶגֶל הַדֶּלֶת הַסּוֹבֶבֶת: (יא) **וְהַצִּנּוֹר.** הוּא (י) חוֹר שֶׁבָּאַסְקֻפָּה הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁהַדֶּלֶת סוֹבֵב בּוֹ. וְהַקּוֹרָה הוּא הַמַּשְׁקוֹף שֶׁעַל הַפֶּתַח מַה שֶּׁחוֹזֶרֶת בּוֹ הַדֶּלֶת: (יב) **בֵּין שֶׁהֵם שֶׁל בַּרְזֶל.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף (יא) שֶׁבּוֹ נִשְׁמָע קוֹל הַפַּטִּישׁ כְּשֶׁמְּתַקְּנוֹ: (יג) **שֶׁנִּשְׁבְּרוּ.** וְהוּא הַדִּין לִתְקֹעַ (יג) הַמַּשְׁקוֹף בְּמַסְמְרִים שָׁרֵי אִם יֵשׁ לָחֹשׁ לְגַנָּבֵי, וְאִם לָאו אַף זֶה

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * **וְכֵן אִם עָשָׂה מַעֲקֶה וְכוּ׳. עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָּ״א** (יא. ד״ה ועושה מעקה) **שֶׁכָּתַב דְּמַתְנִיתִין מַיְירֵי בְּגַג דְּלֹא רְגִילִי לַהֲלֹךְ בּוֹ שֶׁאֵינוֹ חַיָּב בְּמַעֲקֶה, אֶלָּא שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת מִשּׁוּם שְׁמִירָה [וּלְפִיכָךְ אָמְרוּ בַּיְרוּשַׁלְמִי** (פ״א ה״י) **דְּסַגִּי בִּשְׁלֹשָׁה טְפָחִים], דְּאִי מִשּׁוּם מִצְוַת מַעֲקֶה לָמָּה לֹא יַעֲשֶׂה כְּדַרְכּוֹ, עַיֵּן שָׁם. אֲבָל שְׁאָרֵי הַפּוֹסְקִים סָתְמוּ בָּזֶה וְלֹא חִלְּקוּ:**

* **בּוֹנֶה אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט. דְּהַיְינוּ כַּנַּ״ל בְּרֵישׁ הַסָּעִיף לְעִנְיַן גָּדֵר** [גְּמָרָא (יא.)]:

* **וְכֵן בִּשְׁאָר דְּבָרִים דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְסַכָּנָה.** דְּהַיְינוּ אֲפִלּוּ בְּכֹתֶל חָצֵר שֶׁבֵּינוֹ לַחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא רָעוּעַ וְיֵשׁ שָׁם אֲנָשִׁים שֶׁחֲשׁוּדִים גַּם עַל עִסְקֵי נְפָשׁוֹת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ה):

ג * **סְדָקִים שֶׁבַּגַּג וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ח) **בְּמַה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַטּוּר שֶׁהַמַּיִם יוֹרְדִים דֶּרֶךְ שָׁם. וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי שֶׁיּוּכַל לֵירֵד דֶּרֶךְ שָׁם, אֲבָל לֹא כְּשֶׁדּוֹלֵף הַגֶּשֶׁם בַּבַּיִת,** וְכֵן מוּכָח בְּרִיטְבָּ״א (יא. ד״ה שפין) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: שָׁפִין וְכוּ׳ פֵּרוּשׁ כְּשֶׁעוֹשִׂין מִפְּנֵי חֲשַׁשׁ הַגְּשָׁמִים, **אֲבָל אִם בָּאוּ גְּשָׁמִים**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) לְבוּשׁ וּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ז): (ג) טַ״ז (סק״א): (ג) פָּשׁוּט: (ד) מוּכָח מִפְּרִי מְגָדִים (שם סק״א): (ה) פּוֹסְקִים: (ו) עַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם וּבְבֵית מֵאִיר שֶׁתָּמְהוּ עַל זֶה. וְדַעַת הַבֵּית מֵאִיר דְּהָא דְּקָמַקְשָׁה הַגְּמָרָא (ז.) ׳הָתָם נַמִּי לִיסְתּוֹר וְלֹא לִיבְנֵי׳, הוּא חוֹזֵר לְמַה שֶּׁאָמַר מִתְּחִלָּה ׳לֵימָא מְסַיֵּעַ לֵיהּ׳ וְדָחֵי הַגְּמָרָא דְּלֹא הָוֵי סִיַּעְתָּא, וְעַל כֵּן קָמַקְשָׁה ׳הָתָם נַמִּי לִיסְתּוֹר וְלֹא לִיבְנֵי׳, אֲבָל לְפִי דַּעַת רַב חִסְדָּא דְּקַיְימָא לָן כְּוָותֵיהּ לֹא קָמַקְשָׁה מִידִי, [וְכֵן מוּכָח גַּם כֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רִיטְבָּ״א (ד״ה התם) דִּלְדַעַת רַב חִסְדָּא דִּסְבִירָא לֵיהּ הֵיכָא דְּאִיכָּא חֲשַׁשׁ גַּנָּבֵי מֻתָּר לִבְנוֹת לֹא מָקְשִׁינַן מִידִי לִיסְתּוֹר וְלֹא לִיבְנֵי, וְאִם כֵּן עַל כָּרְחֲךָ מַה דִּמְשַׁנֵּי מִקֹּדֶם ׳הָתָם סוֹתֵר וּבוֹנֶה הָכָא בּוֹנֶה וְלֹא סוֹתֵר׳, אֶפְשָׁר דְּמַיְירֵי הֵיכָא דְּאִם לֹא יִסְתֹּר לֵיכָּא חֲשַׁשׁ דְּגַנָּבֵי, אֲבָל בְּכֹתֶל רָעוּעַ שֶׁיֵּשׁ חֲשָׁשׁ שֶׁגַּנָּבִים יִסְתְּרוּ הַכֹּתֶל וְיִגְנְבוּ שָׁרֵי לִסְתֹּר וְלִבְנוֹת. וְכֵן מוּכָח גַּם כֵּן מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״ח ה״ו) [דְּהָא דְּקָמְשַׁנֵּי הַגְּמָרָא דְּאִם לֹא כֵּן מִימְּנַע וְלֹא סָתִיר, הוּא אֲפִלּוּ אִם לֹא נִסְבֹּר כְּרַב חִסְדָּא, אֲבָל לְרַב חִסְדָּא בְּלָאו הָכִי שָׁרֵי, דִּסְתִירָה מֻתָּר מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה, וּבְנִיָּה מֻתָּר לְרַב חִסְדָּא מִשּׁוּם פְּסִידָא], שֶׁכָּתַב ׳סוֹתְרוֹ מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה וּבוֹנֵיהוּ כְּדַרְכּוֹ׳ וְכֵן הֶעְתִּיקוֹ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְלֹא כָּתַב ׳סוֹתְרוֹ וּבוֹנֵיהוּ מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה׳ כִּלְשׁוֹן הַבְּרַיְתָא, וְכֵן מוּכָח בִּלְבוּשׁ עַיֵּן שָׁם]. אָמְנָם לְבַסּוֹף מְצַדֵּד הַבֵּית מֵאִיר וּמְשַׁנֵּי בְּדֹחַק דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) בְּשֵׁם הַמָּרְדְּכַי (סי׳ תתמא). **וּלְמַעֲשֶׂה נִרְאֶה לְהוֹרוֹת כְּדִבְרֵי הַפְּרִי מְגָדִים** (שם) שֶׁכָּתַבְתִּי בִּפְנִים: (ז) **וּמִיהוּ הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ חֲשַׁשׁ עִסְקֵי נְפָשׁוֹת, אֵין לִקְנֹס אַף אִם כִּוֵּן מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד** [פְּרִי מְגָדִים (שם)]: (ח) וּבִלְבוּשׁ כָּתַב עוֹד טַעַם דְּמַתִּירִין לוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי הֶפְסֵד: **ד** (ט) רַשׁ״י (ד״ה ציר): (י) רַשׁ״י (ד״ה צנור): (יא) מוּכָח בִּגְמָרָא: (יג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

נִמְצָא מְאַבֵּד כָּל מַה שֶּׁבַּבַּיִת (יד) (וְלָכֵן מֻתָּר. (טו) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְכַוֵּן מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד) (רבינו ירוחם): **ה** [מ]**מֻתָּר לִבְנוֹת** (טז) **מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט אֵבוּס שֶׁתֹּאכַל בּוֹ הַבְּהֵמָה: ו** [נ]**מֻתָּר לִבְנוֹת** (יז) **מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט** (ח) **אִצְטַבָּא לֵישֵׁב אוֹ לִישַׁן עָלֶיהָ: ז** (ט) [ס]**תַּנּוּר וְכִירַיִם שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּיבְשׁוּ וְיֹאפֶה בָּהֶם בַּמּוֹעֵד,** (יח) **עוֹשִׂין, וְאִם לָאו,** (יט) **אֵין עוֹשִׂין אוֹתָם.** (וְהוּא הַדִּין עֲשִׂיַּת קְדֵרוֹת וְאִלְפָּסִין שָׁרִי בִּכְהַאי גַּוְנָא) (נמוקי יוסף סוף פרק קמא דמועד קטן ד.) והמגיד פרק ח׳ (הי״ג)). (כ) **וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ** [ע]**בּוֹנִים עַל חֶרֶס שֶׁל תַּנּוּר וְעַל הַכִּירָה הַטְּפֵלָה שֶׁלָּהֶם: ח** (כא) [פ]**נוֹקְרִים** (כב) **אֶת הָרֵחַיִם** * [צ]**וּפוֹתְחִים לָהֶם עַיִן** (פֵּרוּשׁ, נֶקֶב שֶׁעוֹשִׂים בְּאֶמְצַע הָרֵחַיִם) (כג) **וּמַעֲמִידִים אוֹתָם.** (כד) [ק]**וּבוֹנִים אַמַּת הַמַּיִם שֶׁל רֵחַיִם, וְקוֹצְצִים צִפָּרְנֵי** (כה) **הַחֲמוֹר שֶׁל רֵחַיִם.** הַגָּהּ: (כו) וּמֻתָּר לְחַדֵּד סַכִּין בַּמּוֹעֵד, וְסַכִּין (י) (כז) שֶׁנִּשְׁבַּר בַּמּוֹעֵד מֻתָּר (כח) לַעֲשׂוֹת אַחֶרֶת (המגיד פרק ח׳ (הי״ג)):

מ מֵהָא דְּרַבִּי יְהוּדָה שָׁם י׳ (ע״ב) וּכְפֵרוּשׁ הַטּוּר בְּשֵׁם אָבִיו הָרֹא״שׁ וְהָרַב הַמַּגִּיד (פ״ח הט״ו). נ מֵהָא דְּרָבָא (שם). ס שָׁם י״א (ע״א) מֵהָא דְּרַבִּי יְהוּדָה. ע מִשְׁנָה י׳ (ע״א) וּכְפֵרוּשׁ רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ח׳ (הי״ג). פ מִשְׁנָה שָׁם וּכְתַנָּא קַמָּא וּכְדִמְפָרְשִׁי רַב יְהוּדָה וְרַב יְחִיאֵל בַּגְּמָרָא שָׁם. צ רַמְבַּ״ם שָׁם. ק מֵימְרָא דְּרַב יְהוּדָה שָׁם (ע״ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

שָׁרִי אִם יֵשׁ לָחוּשׁ לְגַנָּבֵי, וְאִם לָאו אָסוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו): **ו** (ח) **אִצְטַבָּא.** נֶסֶר שֶׁמְּחַבְּרִין לוֹ רַגְלַיִם כְּעֵין סַפְסָל שֶׁלָּנוּ, מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט הוּא. טוּר: **ז** (ט) **תַּנּוּר.** וְנִרְאֶה לִי דְּאִם הַזְּמָן קַר מֻתָּר לַעֲשׂוֹת תַּנּוּר לְהָחֵם הַבַּיִת הַחֹרֶף אִם רָאוּי לֶאֱפוֹת בּוֹ, וְאִם אֵינוֹ רָאוּי לֶאֱפוֹת בּוֹ נִרְאֶה לִי גַּם כֵּן דְּשָׁרִי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) עַיֵּן שָׁם: **ח** (י) **שֶׁנִּשְׁבַּר.** אֲפִלּוּ יָכוֹל לְהַשְׁאִיל מֵחֲבֵרוֹ שָׁרִי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י). וְעַיֵּן סִימָן תק״ט סָעִיף קָטָן ב׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

מַמָּשׁ וַעֲדַיִן יִדְלֹף בַּבַּיִת, עוֹשֶׂה כְּדַרְכּוֹ, שֶׁאֵין אָדָם דָּר בַּמּוֹעֵד בְּדִירָה סְרוּחָה, וְעוֹד שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר הָאָבֵד גָּדוֹל מִזֶּה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

ח * **וּפוֹתְחִים לָהֶם עַיִן.** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה אבל אסור) דְּהָרֹא״שׁ בְּשֵׁם הָרַאֲבַ״ד אוֹסֵר בָּזֶה, וְכֵן סָתַם הַטּוּר, וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא הֶעְתִּיק בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְהָקֵל כְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ח הי״ג), מִשּׁוּם דְּהָרַב הַמַּגִּיד הֵבִיא בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים וְהָרַמְבַּ״ן לְהָקֵל בָּזֶה. וּקְצָת קָשֶׁה, דְּהָרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד ח״ה) הֵבִיא דְּדַעַת רֹב הַפּוֹסְקִים כְּהָרַאֲבַ״ד:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אָסוּר: (יד) **וְלָכֵן מֻתָּר.** וַאֲפִלּוּ מַעֲשֵׂה אֻמָּן וְכַנַּ״ל בִּסְעִיף א׳ [פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ו)]: (טו) **וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְכַוֵּן וְכוּ׳.** הַיְנוּ שֶׁלֹּא הִתִּירוּ אֶלָּא בְּשָׁכַח מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב לְתַקֵּן, וְלֹא בִּמְכַוֵּן לְהַנִּיחַ לְתַקֵּן בַּמּוֹעֵד: **ה** (טז) **מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט.** דְּכָל דָּבָר (יג) שֶׁאֵינוֹ צֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ אַף עַל פִּי שֶׁהוּא צֹרֶךְ הַמּוֹעֵד לֹא הִתִּירוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כִּי אִם בְּשִׁנּוּי: **ו** (יז) **מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט אִצְטַבָּא וְכוּ׳.** הַטַּעַם כַּנַּ״ל (ס״ק טז). נֶסֶר שֶׁמְּחַבְּרִין לוֹ רַגְלַיִם כְּעֵין סַפְסָל שֶׁלָּנוּ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט הוּא [טוּר]. וְאֶפְשָׁר דִּלְהַחֲלִיקוֹ בִּרְהִיטָנִי מַעֲשֵׂה אֻמָּן הוּא [פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ח)]. וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן אֵבוּס שֶׁל בְּהֵמָה הַנַּ״ל. וְעַיֵּן בַּטּוּר דִּלְדַעַת הָרֹא״שׁ אֲפִלּוּ אִצְטַבָּא שֶׁל אֲבָנִים מֻתָּר לַעֲשׂוֹת לֵישֵׁב עָלָיו אִם עוֹשֵׂהוּ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט, וְרַבֵּנוּ פֶּרֶץ (מובא בטור) חוֹלֵק עַל זֶה: **ז** (יח) **עוֹשִׂין.** אֲפִלּוּ מַעֲשֵׂה (יד) אֻמָּן, כֵּיוָן שֶׁהוּא צֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ. וְאִם הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְכִוֵּן מְלַאכְתּוֹ לַעֲשׂוֹתָן בַּמּוֹעֵד, נִרְאֶה דְּאָסוּר וּכְדִלְקַמָּן סוֹף סְעִיף ח׳ בַּהַגָּהּ, עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כז): (יט) **אֵין עוֹשִׂין אוֹתָם.** בְּהָא אָסוּר (טו) אֲפִלּוּ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט, כֵּיוָן דְּלָאו צֹרֶךְ מוֹעֵד הוּא. וְאִם הַזְּמַן הוּא קֹר, מֻתָּר לְהַעֲמִיד (טז) תַּנּוּר בֵּית הַחֹרֶף לְהַסִּיק הַבַּיִת אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ רָאוּי לֶאֱפוֹת בּוֹ, (יז) דְּהַכֹּל חוֹלִים אֵצֶל צִנָּה. וְהוּא הַדִּין אִם נִשְׁבַּר הַחַלּוֹן בְּעִנְיָן שֶׁאִם לֹא יְתַקְּנוֹ יֵשֵׁב בַּקֹּר, גַּם כֵּן מֻתָּר לְתַקְּנוֹ [חַיֵּי אָדָם (כלל קיג ס״ה)]: (כ) **וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ וְכוּ׳ הַטְּפֵלָה שֶׁלָּהֶם.** הַיְנוּ הַטִּיחָה שֶׁעֲלֵיהֶם בְּטִיט כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּמֵּר חֻמּוֹ. וּמַה שֶּׁכָּתַב בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, רְצוֹנוֹ לוֹמַר בֵּין אֶפְשָׁר שֶׁיִּיבַשׁ הַטְּפֵילָה וּבֵין לֹא אֶפְשָׁר שֶׁיִּיבַשׁ עוֹשִׂין הַטְּפֵלָה שֶׁלָּהֶן, (יח) מִשּׁוּם דְּאֶפְשָׁר לֶאֱפוֹת בְּתוֹכָן אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִתְיַבְּשָׁה הַטְּפֵלָה שֶׁעֲלֵיהֶן, כֵּיוָן שֶׁעִקַּר הַתַּנּוּר וְהַכִּירָה נִתְיַבְּשׁוּ: **ח** (כא) **נוֹקְרִין וְכוּ׳.** שֶׁכְּשֶׁהִיא חֲלָקָה וְאֵין הַחִטִּין יְכוֹלִין לִפָּרֵךְ, מְנַקְּרִין אוֹתָהּ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁוֶה, כְּדֵי שֶׁיִּפָּרְכוּ הַחִטִּין תַּחְתֶּיהָ. וּמֻתָּר אֲפִלּוּ בִּפְתִיחַת עַיִן, אַף דְּמַעֲשֵׂה אֻמָּן הוּא וּבְעָלְמָא אַף לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד מֻתָּר רַק עַל יְדֵי שִׁנּוּי, (יט) הָכָא שָׁרִי בְּמַעֲשֵׂה אֻמָּן דַּחֲשִׁיב כְּמַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ: (כב) **אֶת הָרֵחַיִם.** וַאֲפִלּוּ (כ) בַּחֲדָשִׁים מֻתָּר, כֵּיוָן שֶׁהוּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד: (כג) **וּמַעֲמִידִים אוֹתָם.** הַיְנוּ שֶׁמְּתַקְּנִים אוֹתָם יָפֶה עַל עָמְדָם כְּדֵי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם [הָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ יח)]: (כד) **וּבוֹנִים אַמַּת הַמַּיִם וְכוּ׳.** שֶׁטּוֹחֲנִין עַל יָדָהּ: (כה) **הַחֲמוֹר.** הַיְנוּ הַחֲמוֹר הַמְּגַלְגֵּל הָרֵחַיִם, דְּגִדּוּל צִפָּרְנָיו מָרְעִי לֵיהּ וְלֹא מָצֵי לְמֵיזַל כָּל כָּךְ. וְכָל הָנֵי מִשּׁוּם דְּהוּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תקל״ו סָעִיף א׳: (כו) **וּמֻתָּר לְחַדֵּד וְכוּ׳ וְסַכִּין וְכוּ׳.** דְּכֵיוָן דִּמְלֶאכֶת אֹכֶל נֶפֶשׁ הוּא (כא) מֻתָּר וַאֲפִלּוּ מַעֲשֵׂה אֻמָּן וְאֵין צָרִיךְ שִׁנּוּי: (כז) **שֶׁנִּשְׁבַּר בַּמּוֹעֵד.** וּמַשְׁמַע דִּבְנִשְׁבַּר קֹדֶם הַמּוֹעֵד אָסוּר כֵּיוָן דְּאֵינוֹ אֶלָּא (כג) מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ, וּמוּכָח מֵהַטַּ״ז (סק״ה) דְּכָל זֶה הוּא בְּאִם הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְכִוֵּן וְהִנִּיחַ הַמְּלָאכָה לְיוֹם טוֹב (כג) אֲבָל אִם לֹא כִּוֵּן, שָׁרִי: (כח) **לַעֲשׂוֹת אַחֶרֶת.** וַאֲפִלּוּ (כד) אֶפְשָׁר לוֹ בִּשְׁאֵלָה (מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (יג) פּוֹסְקִים: **ז** (יד) רַמְבַּ״ן (ד״ה וכן במכשירין) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (טו) טַ״ז בְּרֵישׁ הַסִּימָן (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (טז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, **וְכָתַב בְּשֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים** (סי׳ א כלל ג) **דַּאֲפִלּוּ מַעֲשֵׂה אֻמָּן שָׁרֵי בָּזֶה כֵּיוָן שֶׁהוּא צָרִיךְ לְגוּף הָאָדָם. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה, דִּלְעִנְיַן מֶרְחָץ שֶׁל רַבִּים שֶׁהוּא גַּם כֵּן צָרִיךְ לְגוּף הָאָדָם דַּעַת הָרֹא״שׁ שָׁם** (פ״א סי׳ ו) **לְהַחְמִיר דְּדַוְקָא מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט** כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּרֵישׁ סִימָן תקמ״ד (סק״א), וְאֶפְשָׁר מִשּׁוּם דְּהַכֹּל חוֹלִים אֵצֶל צִנָּה עָדִיף טְפֵי, **וְצָרִיךְ עִיּוּן:** (יז) פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ט): (יח) נְתִיב חַיִּים וְחֶמֶד מֹשֶׁה וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב) וּפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ג) כֻּלָּם מַסְכִּימִים לְדִינוֹ שֶׁל הַטַּ״ז (סק״ג) וּמְיַשְּׁבִים תְּמִיהָתוֹ, וּדְלֹא כְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז) שֶׁרוֹצֶה לְהַתִּיר לַעֲשׂוֹת הַטְּפֵלָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֶפְשָׁר לֶאֱפוֹת בַּתַּנּוּר [הַנַּעֲשֶׂה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב], וְכֵן מְצַדֵּד גַּם כֵּן בִּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ג), דְּמַאי שְׁנָא טְפֵלָה מֵעֶצֶם הַתַּנּוּר, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד [פְּרִי מְגָדִים (שם)]: **ח** (יט) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב נמוקי יוסף) בְּשֵׁם הַפּוֹסְקִים: (כ) פּוֹסְקִים: (כא) הַגְּרָ״א וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים: (כג) **דִּבְאֹכֶל נֶפֶשׁ גּוּפָא שָׁרֵי בְּכָל גַּוְנָא וַאֲפִלּוּ בְּכִוֵּן מְלַאכְתּוֹ בַּמּוֹעֵד,** וּכְדִלְעֵיל בְּרֵישׁ סִימָן תקל״ג (ס״א): (כג) וְכֵן מוּכָח מִלְּבוּשׁ וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יג) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג), אֶלָּא דִּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי מַשְׁמַע דְּאִם לֹא הָיָה אָנוּס מִלַּעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אָסוּר. וְאֵינוֹ מְחֻוָּר, דִּכְלָלָא דְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת אֵינוֹ אֶלָּא בְּיוֹם טוֹב גּוּפָא, אֲבָל׳ בְּחֹל הַמּוֹעֵד דַּי לָנוּ לְהַחְמִיר בְּכִוֵּן מְלַאכְתּוֹ בְּמֵזִיד לַעֲשׂוֹתָהּ בַּמּוֹעֵד, **אֲבָל אִם לֹא כִּוֵּן אֶלָּא מִתּוֹךְ הִתְעַצְּלוּתוֹ נִמְשַׁךְ הַדָּבָר עַד חֹל הַמּוֹעֵד, נִרְאֶה דְּשָׁרֵי,** וְכֵן הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ז׳ מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב הֲלָכָה ד׳ עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי הָרַמְבַּ״ן (שם) שֶׁהֶאֱרִיךְ שָׁם בְּדִינִים אֵלּוּ, וּמִכָּל מָקוֹם אֵין סְתִירָה מִדְּבָרָיו לִדְבָרֵינוּ, שֶׁגַּם הוּא אֵינוֹ מַשְׁוֶה חֹל הַמּוֹעֵד לְגַמְרֵי לְיוֹם טוֹב אֶלָּא עַל דֶּרֶךְ יוֹם טוֹב, וּלְקֻלָּא, דְּמַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ מֻתָּר כִּבְאֹכֶל נֶפֶשׁ גּוּפָא, אֲבָל לֹא לְאַחְמוּרֵי בְּחֹל הַמּוֹעֵד בְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן כְּמוֹ בְּיוֹם טוֹב. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁהֵבִיא מִירוּשַׁלְמִי (פ״ב ה״ב) שֶׁמֻּתָּר לַעֲשׂוֹת אִלְפָּסִין וּקְדֵרוֹת לְכַתְּחִלָּה, אַף עַל גַּב דִּבְיוֹם טוֹב אָסוּר לְכֻלֵּי עָלְמָא בִּכְגוֹן זֶה וּכְדִמְבֹאָר בְּסִימָן תק״ט בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה עַיֵּן שָׁם בְּרֵישׁ (הַסָּעִיף) [הַסִּימָן] (סק״ז), וְעַל כָּרְחֲךָ דְּחֹל הַמּוֹעֵד קִיל בָּזֶה מִיּוֹם טוֹב, וְהָכִי נַמִי לְעִנְיָן זֶה. **אַחַר כָּתְבִי זֶה מָצָאתִי לְבַעַל שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים** (סי׳ א כלל ב) **לְהַחְמִיר בְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּדְלֹא כְּטַ״ז, וְלֹא הִתִּיר בָּזֶה אֶלָּא מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט. וְצָרִיךְ עִיּוּן:** (כד) וּבִפְרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ה) גִּמְגֵּם לְהַחְמִיר בְּהֵיכִי שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ בִּשְׁאֵלָה, וּלְדַעְתִּי שֶׁאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה, עַיֵּן בְּרִיטְבָּ״א פֶּרֶק קַמָּא דְּמוֹעֵד קָטָן (י. ד״ה גירסת) שֶׁהִתִּיר לַעֲשׂוֹת לְכַתְּחִלָּה סַכִּינִין וְשִׁפּוּדִין בְּחֹל הַמּוֹעֵד בְּלִי שׁוּם שִׁנּוּי, וּמוּכָח דְּלֹא חָשׁ כְּלָל לִסְבָרָא דְּאֶפְשָׁר בִּשְׁאֵלָה, וְכֵן בְּרַמְבַּ״ן (שם) וּמַגִּיד (פ״ח הי״ג) מַשְׁמַע דִּבְמַסְקָנָא לֹא חָשׁוּ בָּזֶה כְּלָל וּכְמוֹ שֶׁהִתִּירוּ בִּירוּשַׁלְמִי (שם) לְהַסִּיק קְדֵרוֹת וְאִלְפָּסִין אַף עַל גַּב דְּאֶפְשָׁר בִּשְׁאֵלָה, וְכֵן הֶעְתִּיק בְּהַגָּ״הּ בְּסָעִיף ז׳:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah